

Centrum Cyfrowe
ul. Andersa 29
00-159 Warszawa
centrumcyfrowe.pl
kontakt@centrumcyfrowe.pl

Warszawa, 22 kwietnia 2016 r.

Sz. P. Jarosław Sellin
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Stanowisko Centrum Cyfrowego dot. projektu Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie maksymalnych stawek opłat za ponowne wykorzystanie informacji sektora publicznego nakładanych przez muzea państwowe i samorządowe.

Centrum Cyfrowe to organizacja pozarządowa, która od ponad czterech lat bierze aktywny udział w debacie na temat reformy prawa autorskiego, zarówno w Polsce jak i Europie. Od kilku lat monitorujemy zmiany prawne dotyczące digitalizacji i otwartości instytucji kultury, doradzamy i szkolimy instytucje kultury w zakresie digitalizacji i udostępniania ich zbiorów. Od samego początku aktywnie braliśmy udział w dyskusji na temat ustawy o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego.

Rozumiejąc potrzebę wprowadzenia opłat za wykorzystanie informacji sektora publicznego (ISP) udostępnianych przez muzea państwowe i samorządowe, oraz konieczność pokrycia realnych kosztów związanych z udostępnianiem ISP, pragniemy wyrazić zaniepokojenie wysokością ustalonych stawek. Naszym zdaniem nie odzwierciedlają one kosztów bezpośrednich udostępniania ISP, nie są spójne z wizją społeczeństwa cyfrowego opartego na wiedzy i będą ograniczały wykorzystanie zasobów dziedzictwa przez obywateli.

Przeprowadzona w ostatnich latach digitalizacja zasobów sztuki i dziedzictwa polskich instytucji kultury, zwłaszcza muzeów, jest ogromną szansą na demokratyzację dostępu do kultury. Przedstawiona propozycja maksymalnych stawek opłat zawiera kwoty na tyle wysokie, że uruchomiony już potencjał ponownego wykorzystania nie będzie w pełni się realizował w sposób, jaki już możemy zaobserwować (mówi o tym raport opracowany przez Smithsonian Institution: http://siarchives.si.edu/sites/default/files/pdfs/2016_03_10_OpenCollections_Public.pdf oraz raport o znaczeniu cyfrowych zasobów: http://www.kdcs.kcl.ac.uk/fileadmin/documents/Inspiring_Research_Inspiring_Scholarship_2011_SimonTanner.pdf), jeśli bariera finansowa wykluczy wielu potencjalnych użytkowników tych treści. Tym samym proponowana wysokość opłat stoi w sprzeczności z intencjami Dyrektywy 2013/37/WE, która w założeniach miała wspierać ponowne wykorzystanie informacji.

przełączamy społeczeństwo na **cyfrowe**

W zaproponowanych przez Ministerstwo stawkach brak jest jakiegokolwiek zróżnicowania kryteria ze względu na kryteria, poza przedmiotowymi. Ustalanie opłaty za skan fotografii w wysokości za jeden skan lub fotografię cyfrową zapisane na nośniku cyfrowym na 172 zł, biorąc pod uwagę realne koszty standardowego skanu, jest sprzeczne z ideą wspierania społeczeństwa cyfrowego. Można sobie wyobrazić, że Ministerstwo wprowadziłoby rozróżnienie opłat w zależności od tego, czy dana informacja publiczna ma już postać cyfrową, bądź jej digitalizacja jest niskokosztowa, czy też proces digitalizacji jest realnie kosztochłonny (jak w przypadku starodruków). Brak jednak w proponowanym Rozporządzeniu związku stawek z realnymi kosztami - podział na grupy kosztowe ze względu na nośnik informacji sektora publicznego nie odzwierciedla kosztów rzeczywistych.

W Ocenie Skutków Regulacji przywoływany jest sposób implementacji dyrektywy 2013/37/UE w innych krajach członkowskich, z podkreśleniem, że ustawodawcy zdecydowali się na umożliwienie pobierania przez muzea opłat przewyższających koszty krańcowe. W analizie brak jednak porównania konkretnych kosztów obowiązujących w danym kraju z kosztami życia czy też przeciętnym wynagrodzeniem. Zaproponowane przez Ministerstwo stawki, przy płacy minimalnej w wysokości 1850 zł, są nieproporcjonalnie wysokie.

Zdajemy sobie sprawę, że w Rozporządzeniu regulowane są stawki maksymalne. Jednak w sytuacji braku wytycznych co do określania wysokości pobieranych opłat przez dane muzea, należy założyć że praktyką będzie pobieranie opłat w wysokości maksymalnej.

W naszej opinii na temat przyjętego tekstu ustawy o re-use z zadowoleniem podkreślaliśmy progresywne rozwiązania - poszerzony został katalog dokumentów udostępnianych w celu ponownego wykorzystywania o zasoby będące w posiadaniu bibliotek (w tym naukowych), muzeów i archiwów państwowych, a ustawa reguluje również dostęp obywateli do danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Państwowego Instytutu Geologicznego, co wcześniej wywoływało wiele kontrowersji. Naszym zdaniem nakładanie tak wysokich stawek za wykorzystywanie informacji sektora publicznego będzie krokiem w tył w kwestii dostępności i wykorzystywania przez obywateli informacji sektora publicznego, w tym przypadku zasobów dziedzictwa narodowego.

Postulujemy, aby zaniechać pobierania opłat za udostępnianie już zdigitalizowanych materiałów, niezależnie od celu ich wykorzystania. Ponadto, jesteśmy przekonani, że dalsze finansowanie digitalizacji zasobów polskich muzeów jest konieczne, a opłaty z tytułu udostępniania cyfrowych zasobów nie powinny być traktowane jako źródło środków finansowych na ten cel.

Apelujemy do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o ustalenie stawek adekwatnych i oddających realną wycenę godzinową pracy muzealników, która nie będzie zniechęcała do ponownego wykorzystywania zasobów dziedzictwa narodowego - równą niezależnie od celu wykorzystania dla podmiotów komercyjnych i niekomercyjnych.

Z poważaniem

Aleksander Tarkowski